

Program działania Teatru Wierszalin w Supraślu na okres pięciu sezonów artystycznych, od dnia 1 września 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r.

Perspektywa działalności Teatru Wierszalin w Supraślu w latach 2018-2023 zakłada równomierny rozwój instytucji na wszystkich polach aktywności z położeniem akcentu na rozwój tych dziedzin, które sprawią, że Teatr stanie się instytucją jeszcze pełniej zaspokajającą oczekiwania społeczne, instytucją nowoczesną, potwierdzającą swój istotny status na mapie kulturalnej regionu i kraju.

Planując poszczególne aspekty dalszej działalności Teatru i organizacyjne warunki jej realizacji należy położyć nacisk na następujące kierunki działania:

- a. tworzenie warunków dla pełniejszego wykorzystania potencjału intelektualnego i artystycznego Teatru,
- b. zapewnienie warunków dla systematycznego powiększania liczby wartościowych przedstawień,
- c. poprawę warunków materialnych działania Teatru,
- d. prowadzenie urozmaiconej działalności upowszechniającej kulturę,
- e. rozwijanie nowoczesnych form działalności edukacyjnej,
- f. nasilenie działań promocyjnych i wzmocnienie pozycji Teatru jako markowego produktu turystycznego,
- g. poprawę warunków pracy i płacy pracowników,
- h. usprawnienie organizacji pracy i zarządzania instytucją,
- i. realizacja zaplanowanych remontów i inwestycji.

EKSPLOATACJA POSIADANEGO REPERTUARU I TWORZENIE NOWYCH PRZEDSTAWIENÍ

Dotychczasowa działalność Teatru Wierszalin trwale wpisała tę instytucję kultury w krajobraz kulturalny Polski i Podlasia. Teatr Wierszalin postrzegany jest jako teatr autorski, z określonym ideowo i aksjologicznie repertuarem, teatr ambitny, zaskakujący nowymi projektami, a poziomem warsztatowym i artystycznym dorównujący najlepszym zespołom teatralnym kraju. Wysoko oceniane są walory plastyczne powstających przedstawień (scenografie Mateusza Kasprzaka). Instytucja traktowana może być jako wzór placówki, która kreując stosunkowo niskie koszty utrzymania wypracowuje dużą „wartość dodaną” w postaci promocji województwa (realizacje telewizyjne, obecność w mediach, udział w festiwalach zagranicznych i krajowych), a także jako przykład modelu funkcjonowania instytucji artystycznej, która lokalność podnosi do rangi twórczej inspiracji, czyniąc, w oczach tysięcy widzów, lokalność Podlasia wartością w szczególnie atrakcyjną i godną pielęgnowania.

Kontynuacja wszystkich pozytywnych aspektów dotychczasowej działalności Teatru będzie więc podstawowym celem naszego działania w nadchodzącej przyszłości.

W nadchodzących latach zamierzam szeroko eksploatować repertuar posiadany przez Teatr. Przedstawienia takie jak „Wierszalin. Reportaż o końcu świata”, „Bóg Niżyński”, „Traktat o manekinach”, „Historyja o Chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim” utrzymywane będą nadal w „żelaznym” repertuarze Teatru. Do tego podstawowego repertuarowego kanonu przedstawień dołączymy również obie części „Dziadów” Adama Mickiewicza, a także „Wykład” wg „Ksiąg Narodu i Pielgrzymstwa Polskiego”.

Nadal będziemy też poszukiwać i tworzyć nowe projekty teatralne.

POSZUKIWANIA REPERTUAROWE, PROJEKTY ANTROPOLOGICZNE, NAWIĄZANIA DO TRADYCJI

„Reduta” Juliusza Osterwy, „Laboratorium” Jerzego Grotowskiego i „Cricot 2” Tadeusza Kantora — w linii takich zespołów Wierszalin jest postrzegany. Oryginalne nawiązywanie do tej tradycji teatralnej jest od lat jego znakiem firmowym. Takie sprofilowanie instytucji chcemy utrzymać w przyszłości. Aby tę tradycję rozwijać i badać, chcemy w nadchodzących sezonach nadal mierzyć się z repertuarem romantycznym, przede wszystkim z literacką spuścizną Adama Mickiewicza, ale również Słowackiego czy Malczewskiego. Interesującym, a dotąd nieobecnym w repertuarze teatru, polem poszukiwań

repertuarowych jest literacka spuścizna polskiego baroku, a także obszar mitologii i dramatu antycznego.

Moja wizja repertuaru chce kształtować w widzach ROMANTYCZNE PUNKTY ODNIESIENIA, chce manifestacyjnie podejmować rywalizację z tak zwaną „post-prawdą” i z pseudo-nowatorstwem sztuki nowoczesnej. Będziemy więc w Teatrze Wierszalin polemizować z teatrem programowo destrukcyjnym literaturę, teatrem pustych gestów i haseł. Ta swoista OŚ ROMANTYCZNA przypominać będzie o dziedzictwie ROMANTYZMU jako żywej ideowo narracji opisującej świat i kondycję człowieka współczesnego, uobecniać będzie ROMANTYZM w różnych jego ODSŁONACH I WCIELENIACH jako najskuteczniejszą odtrutkę na nihilizm i materializm tak zwanej „nowoczesności”. Do MICKIEWICZA dołączyć chcę więc również SŁOWACKIEGO, NORWIDA i WYSPIAŃSKIEGO, dołączyć chcę egzystencjalnego KOCHANOWSKIEGO, hipnotycznego CALDERONA, buntowniczego MARLOWE’A i SCHILLERA, a nawet sarkastycznego GOMBROWICZA, czy niedotykanego do tej pory w Wierszalinie — SZEKSPIRA.

W tych obszarach poszukiwać będziemy też archetypicznych źródeł teatru, widząc w RYTUALNOŚCI i OBRZĘDOWOŚCI niewygasłe i fascynujące uzasadnienie istnienia sztuki teatru.

Eksploatacja istniejącego i nowego repertuaru odbywać się będzie we współpracy ze szkołami, ośrodkami miejskimi pozbawionymi stałego dostępu do teatru, a także krajowymi konkursami teatralnymi takimi jak „Teatr Polska”, „Klasyka Żywa” oraz „Konkurs na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej”. Będziemy poszukiwać możliwości wyjazdów zagranicznych, aby promować kulturę Polską i Podlasie w świecie. Nadal będziemy poszukiwać możliwości współpracy z Instytutem Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie, Telewizją Polską a zwłaszcza kanałem tematycznym TVP KULTURA, a także agendami Ministerstwa Spraw Zagranicznych, to jest Instytutem im. Adama Mickiewicza w Warszawie i Instytutami Kultury Polskiej w Europie i na świecie.

TEATR WIERSZALIN JAKO OŚRODEK BADAŃ TEATRALNYCH NAD TWÓRCZOŚCIĄ ADAMA MICKIEWICZA

Opierając się na dotychczasowych dokonaniach w zakresie repertuaru mickiewiczowskiego, oraz zdobytej przy tej okazji, wiedzy i warsztatowym doświadczeniu zespołu aktorskiego, oraz biorąc pod uwagę fakt, iż w Polsce nie istnieje instytucja

o podobnym profilu działalności, chcielibyśmy w przyszłości nadać Teatrowi Wierszalin charakter instytucji zajmującej się przede wszystkim wszechstronnym teatralnym „badaniem” twórczości Adama Mickiewicza. Geograficzna bliskość Nowogródzczyzny („kraju lat dziecinnych” narodowego wiesza), a także dające się zauważyć dzisiaj na Podlasiu ślady dawnej obyczajowości, nawyków językowych i religijności, oraz obecne do dziś w naszym regionie „ślady” po narodach współtworzących kulturowy konglomerat mickiewiczowskiej „Litwy, ojczyzny...” stanowią ważny argument przemawiający za takim kierunkiem ewolucji Teatru Wierszalin.

Skupiając się na Mickiewiczu i wszystkim, co z Mickiewiczem jest związane Ośrodek nie tylko generowałby nowe przedstawienia oparte scenariuszowo o twórczość i biografię narodowego wieszcza, ale również prowadziłby działalność „badawczą” służącą lepszemu zrozumieniu jego życia, jego dzieł literackich i głoszonych przez niego idei.

Przez „działalność badawczą” Ośrodka rozumiem:

- a. instrumenty, kolekcję „mickiewiczowskich” instrumentów, naukę gry na nich, pokazy i mickiewiczowskie muzyczno-poetyckie koncerty,
- b. pieśni ludowe inspirujące poetę, wykonania tych pieśni, ich tekstów i partytur źródłowych,
- c. obrzędy ludowe, a także teatralne rekonstrukcje obrzędów ludowych znanych Mickiewiczowi,
- d. analizę frazeologii i słownictwa kresowego, teatralną rekonstrukcję poezji Mickiewicza w jej pierwotnym, „kresowym” brzmieniu,
- e. rekonstrukcję i ochronę tej ważnej tradycji, jaką jest dla polskiej kultury odmienne, oryginalne brzmienie polszczyzny kresowej,
- f. próbę stworzenia „kanonu” dla zagadnienia „jak Mickiewicza mówić?”, czy raczej „jak brzmiał Mickiewicz?”.

Do wierszalińskich „Dziadów” i „Wykładu” opartego o „Księgi Narodu i Pielgrzymstwa Polskiego” odnieśli się z dużym zainteresowaniem, a niekiedy nawet z aplauzem, praktycznie wszyscy najważniejsi „mickiewiczolodzy” w Polsce. Pozwala to domniemywać, że powołanie Ośrodka z dnia na dzień uczyni Supraśl ważnym punktem również na naukowej mapie kraju. Praca nad lepszemu zrozumieniu dzieła Adama Mickiewicza wymaga miejsca, w którym dochodziłoby do systematycznej wymiany informacji pomiędzy historykami literatury, teatrologami, lingwistami, antropologami, historykami idei a środowiskiem artystów teatru (dramaturdzy, reżyserzy, scenografowie, kompozytorzy, aktorzy). Programy

badawcze i działalność artystyczna Ośrodka tworzyłyby właśnie taką płaszczyznę dialogu i wymiany idei.

Ośrodek upowszechniałby również zdobytą wiedzę poprzez:

- zbudowanie platformy cyfrowej dedykowanej specjalnie Mickiewiczowi,
- wyjazdy teatru, warsztaty, spotkania, wykłady i wydawnictwa,
- w formie ekspozycji i wystaw prezentujących postać oraz teatralne konteksty twórczości Adama Mickiewicza.

PROMOCJA LOKALNOŚCI

Promocja kultury lokalnej i Podlasia jako ostatniego śladu dziedzictwa kulturowego Rzeczypospolitej Obojga Narodów przewija się we wszystkich możliwych interpretacjach działalności artystycznej Teatru Wierszalin. Nawet „Historyja o Chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim” została przez niektórych krytyków odebrana jako opowieść proboszcza o podlaskiej proveniencji.

W nadchodzącej przyszłości chcielibyśmy wzbogacić ten nurt repertuaru o widowisko, którego tematem byłaby ikona a bohaterem jej twórca, artysta, który swój kunszt i talent „zaprzęga” do „rydwanu Pana Boga”. Ujęcie dramaturgiczne tego tematu pozostaje otwarte (monodram czy też sztuka dramatyczna o charakterze fabularnym), ale powstanie atrakcyjnego plastycznie przedstawienia, tematycznie związanego z teologią i praktyką malowania ikony będzie jednym z naszych priorytetów. W czasie eksploatacji tytułu pociągającą wydaje się perspektywa współpracy z Muzeum Ikon w Supraślu.

TEMATYCZNE SPROFILOWANIE UDZIAŁU TEATRU W PODLASIE SLOWFEST

Współpraca z Romanem Gutkiem i wykreowanym przez niego festiwalem stwarza Teatrowi Wierszalin niepowtarzalną okazję do corocznego przeglądu przedstawień. Chcemy tę współpracę kontynuować i rozwijać.

Być może już w roku 2019 tematem towarzyszącym obecności Teatru Wierszalin na SlowFest stanie się Faust — dzieje motywu. Spektaklowi „Tragiczne dzieje doktora Fausta” towarzyszyłyby prezentacje dokumentacji wideo zgromadzonej przy okazji pracy Grotowskiego nad Faustem Marowe’a w Teatrze Trzynastu Rzędów w Opolu, a także

prezentacje wideo innych interesujących ujęć teatralnych tego tematu w teatrze światowym. Tak pomyślanej części teatralnej towarzyszyłyby przegląd bogatej i atrakcyjnej filmografii związanej z postacią i mitem Fausta.

Tematyczne profilowanie obecności Teatru Wierszalin na festiwalu SlowFest wydaje się interesującą perspektywą również w dalszej przyszłości.

Drugą nowością, którą chcielibyśmy wprowadzić do wakacyjnej oferty Teatru jest przegląd premier Teatru Telewizji zrealizowanych przez Teatr Wierszalin.

„Turlajgroszek” , „Klątwa” , „Olbrzym”, „Medyk”, „Prawiek i inne czasy”, „Reportaż o końcu świata”, „Historią o Chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim”, „Bóg Niżyński” układają się w interesujący cykl prezentacji ukazujący dotychczasowy dorobek artystyczny Teatru oraz jego rzeczywistą wagę i znaczenie dla kulturalnego obrazu Podlasia a także całej Polski.

SZERSZE PROPAGOWANIE MODELU DZIAŁANIA TEATRU, JEGO METODY TWÓRCZEJ ORAZ ZASAD TRENINGU AKTORSKIEGO. REZYDENCJE AKTORÓW ZAGRANICZNYCH, WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA.

Chcemy bardziej zdecydowanie propagować model pracy naszej instytucji. Tak zwana „metoda twórcza” Teatru oraz praktykowany przez nas trening aktorski budzą duże zainteresowanie wśród szeregowych widzów, a także profesjonalistów. Odpowiedzią na to zainteresowanie są istniejące już w ofercie Teatru warsztaty teatralne, które prowadzimy z myślą o edukacji teatralnej dzieci młodzieży. Jednak sukces, jakim okazały się dwutygodniowe warsztaty dla profesjonalistów — słuchaczy Narodowej Akademii Sztuki w Ałmaty w Kazachstanie, a także będąca ich następstwem roczna rezydencja kazachskiego aktora i reżysera Vitalija Kuprianowa w Teatrze (jej owocem były role zagrane przez Kuprianova w obu częściach wierszalińskich „Dziadów”) zachęcają do kontynuowania takiego modelu działalności edukacyjnej. Jego bezdyskusyjną zaletą jest autentyczna wymiana idei i wartości, do której dochodzi w procesie pogłębionej i trwającej przez dłuższy czas współpracy, a także autentyczna wiedza o polskiej kulturze, historii i języku, jaką beneficjent takiego projektu „zabiera” z sobą wracając do swego ojczystego kraju.

W chwili obecnej przygotowujemy projekt kolejnych warsztatów w Ałmaty. Podstawą literacką i ideową cyklu będą „Dziady”, w szczególności epizod „więzienny” z III części poematu kończący się Wielką Improwizacją i Egzorcyzmami.

W celi Konrada występują Polacy, których losy, w wyniku zsyłki, na trwałe związały się z historią Kazachstanu. Warsztaty przypominałyby więc również o historycznych związkach pomiędzy naszymi narodami. Pamiętajmy bowiem, że wileńscy przyjaciele Mickiewicza, sportretowani w III części „Dziadów” w scenie więziennej — Tomasz Zan i Adam Suzin — zostali zesłani do Kazachstanu w 1824 r. po głośnym procesie młodzieży wileńskiej. Tomasza Zana prowadzącego badania geologiczne Kazachowie nazywali „poszukiwaczem kamieni”. W listach do Mickiewicza pisał, że tu, na kazachskich stepach, udaje mu się odetchnąć „świeżym powietrzem”. Suzin, żyjący długo wśród Kazachów, również pisał o nich przyjacielowi. „Farys” Mickiewicza zainspirował później innego polskiego poetę zesłańca, Gustawa Zielińskiego, do napisania poematu „Kirgiz” (pierwszego w literaturze światowej romantycznego utworu poświęconego Kazachom), którego bohater „gnał szalony, piekielną myślą pędzony”. Trzeci przyjaciel Mickiewicza z okresu studiów na Uniwersytecie Wileńskim, Adolf Januskiewicz, trafił do Kazachstanu później, po upadku powstania listopadowego. Zesłany do Tobolska, został przeniesiony do Iszymu, a następnie do Omska. Korespondencja mieszkającego w Paryżu poety z przyjacielem była trudna. W jednym z listów proroczo napisał, że Akmoła (obecnie Astana) powinna być stolicą Kazachów. Postać Januskiewicza została utrwalona w sylwetce Adolfa w III części poematu „Dziady”, a także na trwałe trafiła do literatury kazachskiej, w tym poprzez powieść prof. Utegena Kumisbajewa „Polsza perzenti”. Januskiewicz, który znał starszego sułtana w obwodzie semipałatyńskim, Uskenbajulego Kunanbaja, i spotykał się z nim, a także prawdopodobnie z jego synem, wybitnym poetą i myślicielem Abajem, łączy swą osobą dwóch wielkich poetów narodu polskiego i kazachskiego.

BAZA MATERIALNA, SIEDZIBA TEATRU

Realizacja prawie wszystkich wymienionych wyżej planów wiąże się ściśle z zadaniami remontowo-inwestycyjnymi. W ostatnich latach nie udało się doprowadzić do przekazania tytułu własności działek i zabytkowego budynku, w którym Teatr Wierszalin prowadzi swoją działalność, ani Fundacji Wierszalin, ani Samorządowi Województwa Podlaskiego. Dzięki staraniom Fundacji Wierszalin doszło do podpisania trzydziestoletniej umowy dzierżawnej pomiędzy Gminą Supraśl a Fundacją. Zabezpiecza to w sposób doraźny potrzeby lokalowe Teatru, ale uniemożliwia nakłady finansowe, których celem byłoby trwałe polepszenie stanu infrastruktury Teatru. Kwestia ta pozostaje więc wciąż otwarta i w nadchodzącej przyszłości należałoby ją traktować priorytetowo.

ZARZĄDZANIE I SPRAWY PRACOWNICZE

Dotychczasowa struktura organizacyjna Teatru oparta na działach, komórkach i samodzielnych stanowiskach pracy jest wypadkową potrzeb oraz możliwości finansowych instytucji. Planuję dokonać przeglądu struktury organizacyjnej. W celu usprawnienia organizacji pracy zamierzam zweryfikować i na nowo podzielić kompetencje poszczególnych komórek organizacyjnych.

W nadchodzących latach wydaje się konieczne zwiększenie zatrudnienia. Ma to związek z poszerzaniem działalności merytorycznej i dotyczy w głównej mierze pracowników obsługi technicznej teatru (realny niedobór 2 etatów), pracowników administracji (1 etat — organizacja widowni, kasa biletowa) oraz pracowników artystycznych (1 etat aktorski).

Tak jak dotychczas Teatr będzie wspierał pracowników w dokształcaniu i zdobywaniu nowych umiejętności. Nasi pracownicy uczestniczą w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach czy kursach podnosząc swoje kompetencje.

Ze sprawami kadrowymi ściśle wiąże się sytuacja płacowa pracowników. Od kilku lat pracownicy kultury, w tym także pracownicy teatru, osiągają niski poziom dochodów realnych. Szczególnie niskie są wynagrodzenia pracowników z krótkim stażem. We własnym zakresie Teatr nie jest w stanie poradzić sobie z tego typu problemem, dlatego zamierzam zintensyfikować działania w celu podwyższenia dotacji otrzymywanej od Organizatora oraz współprowadzącego naszą instytucję Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

SZCZEGÓLNE PLANY REPERTUAROWE NA SEZON 2018/2019

1. „Tragiczne dzieje doktora Fausta”

autor oryginału: Christopher Marlowe

autor scenariusza: Piotr Tomaszuk

reżyseria: Piotr Tomaszuk

scenografia: Mateusz Kasprzak

muzyka: Jacek Hałas, Adrian Jakuć-Łukaszewicz, Piotr Tomaszuk

premiera: 27 października 2018

Przedstawienie projektowane jest jako moralitet nawiązujący do tradycji teatru elżbietańskiego. Materiał literacki poddany będzie daleko idącej adaptacji i wzbogaceniu o wątki zaczerpnięte również z innych, późniejszych wersji motywu faustowskiego — głównie z „Fausta” Goethego. Chcemy w ten sposób stworzyć kontekst dla realizacji mickiewiczowskich obecnych już w repertuarze Teatru. Literackim motywem uczonego i czarnoksiężnika Fausta interesował się żywo sam Mickiewicz. Tematyka przedstawienia — pytania o porządek moralny świata i archetyp wybitnej jednostki, która w imię ludzkiego pragnienia wolności zaczyna „wadzić się” z Bogiem w istotny sposób wzbogacają naszą wiedzę o inspiracjach literackich i teatralnych, z których korzystał Mickiewicz, tworząc postać Gustawa- Konrada w „Dziadach”.

2. „Ballady i romanse”

autor oryginału: Adam Mickiewicz

autor scenariusza: Piotr Tomaszuk

reżyseria: Piotr Tomaszuk

scenografia: Mateusz Kasprzak

muzyka: Jacek Hałas

premiera: marzec 2019

Spektakl pomyślany jest jako kontynuacja cyklu mickiewiczowskiego. Jego adresatem będzie widownia szkolna oraz tzw. widownia familijna. Chcemy „uruchomić teatralnie” wczesne teksty poetyckie Mickiewicza, nie tylko przez wzgląd na ich literackie piękno i wyjątkowe miejsce jakie zajmują one w polskiej literaturze. Mickiewiczowskie ballady są przecież swoistą „mitologią kresów”. Zechcemy podkreślić kresowość tej literatury, wskazać istotne dla niej tropy muzyczne — z obszaru muzyki ludowej, ale również muzyki klasycznej. Będziemy też eksperymentować szukając scenicznego uzasadnienia dla tropów rytmicznych tej poezji, zechcemy też przy okazji tego projektu pokazać jakie „mody” i rozwiązania scenograficzne sprowadzały na Polesie zawodowe „antreprzyzy” teatralne odwiedzające na początku XIX wieku Wilno, Grodno czy Białystok.

Chcielibyśmy, aby przedstawienie adresowane w swojej warstwie fabularnej do młodzieży, a nawet dzieci, swoim humorem, stylem wykonawczym i warstwą muzyczną było interesujące również dla widzów dorosłych. Pozwoliłoby to uruchomić niedzielę jako „dzień teatralny”. Niedzielne granie odbywałoby się w godzinach południowych lub wczesno-

popołudniowych, a target stanowiła widownia rodzinna odwiedzająca Supraśl w czasie weekendów.

UDZIAŁ W FESTIWALACH, WYJAZDY

1. wrzesień 2018 — udział w Centenary Nations' Capitals — Bucharest, Romania ze spektaklem „Dziady — Noc Druga”
2. październik - listopad 2018 — udział w projekcie „Teatr Polska” planujemy zagranie obu części „Dziadów” w dziesięciu ośrodkach, na zasadach podobnych jak w roku 2017. Czekamy na ostateczne decyzje Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie odnośnie tegorocznego budżetowania projektu.
3. listopad — warsztaty w Kazachstanie przy współpracy z Kazachską Narodową Akademią Sztuk Pięknych im. T.K.ZHURGENOVA oraz Konsulatem Generalnym RP w Ałmaty. Warsztaty stanowiłyby kontynuację współpracy ze stroną kazachską realizowanej w 2015 r. Dotyczyłyby doskonalenia technik aktorskich oraz technik improwizacji i wokalizacji. Tematycznie warsztaty nawiązywałyby do idei odzyskania przez Polskę niepodległości. Podstawą literacką pracy ze słuchaczami zajęć byłaby trzecia część „Dziadów” Adama Mickiewicza w ujęciu dramaturgicznym zrealizowanym przez Piotra Tomaszuka w Teatrze Wierszalin. Udział w warsztatach wzięliby młodzi twórcy — słuchacze Kazachskiej Narodowej Akademii Sztuk Pięknych im. T.K.ZHURGENOVA.

Podczas pięciu kolejnych sezonów artystycznych chciałbym kontynuować program artystycznego opisywania naszej współczesności poprzez interpretacje literatury romantycznej, opierając się w swojej pracy reżyserskiej o własne scenariusze i adaptacje wymienionych wcześniej w programie autorów.

.....
Piotr Tomaszuk